

Sanastojaostoon on saatu paljain uusia kasvoja

Kasvinsuojeluseuran sanastojaoston on ehkä jaostoista hieman vähemmän tunnettu. Työn tulokset kuitenkin näkyvät kaikkien kasvinsuojelun parissa työskentelevien arjessa. Seuran nettisivuilta löytyy useita sanastojaoston tuottamia nimistöjä vuosien varrelta, tuoreimpana vuonna 2022 päivitetty kasvien sieni- ja bakteeritautien nimistö. Laajojen nimistöjen tuottaminen on aina pitkällisen työn tulos eikä täydellistä ajantasaista nimistöä voi koskaan olla olemassa, joten lisäksi jaosto pyrkii vastaamaan nimeämiseen liittyviin kyselyihin pikaisesti sähköpostilla.

Sanastojen ja nimistöjen päivivitystarve on jatkuvaa, sillä kasvintuhoojien lajisto ja esiintyminen muuttuvat koko ajan. Uusia tauteja ja tuholaisia ilmestyy meille jatkuvasti. Myös tutkimus ja torjuntamenetelmien kehittyminen luovat tarpeita uusille sanastoille. Viime aikoina seuran tapahtumissa on puhuttanut esimerkiksi monipuolistuvien biologisten torjuntamenetelmien mukanaan tuoma sanastotarve. Vuonna 2020 virus- ja viroidinimistöä tehtäessä pohdittiin pitäisikö sen yhteyteen laittaa oma osio fytoplasma-taudeille. Silloin se jäi vielä toteuttamatta, mutta tietämys lisääntyy koko ajan, joten tarvetta niidenkin listaamiseen ja nimien virallistamiseen on.

Monet sanastojaoston ehdottamat tautien nimet on omaksuttu käytäntöön nopeasti. Joitain vuosia sitten puhuttiin

DTR-laikusta, kun tarkoitettiin *Drechslera tritici-repentis* –sienen aiheuttamaa lehtilaikkutautia vehnällä. Sanastojaosto nimesi sen pistelaikuksi. Hetken aikaa nimiä käytettiin rinnakkain, mutta nyt pistelaikku on täysin lunastanut paikansa. Muita yleiseen käyttöön tulleita nimiä ovat esimerkiksi ohraa tartuttava pantterilaikku, kuoppalaho perunalla sekä härkäpavun suklaalaikku.

”Työskentely sanastojaostossa voi kuulostaa kuivalta, mutta sitä se ei ole; nimiehdotusten äärellä on naurettu monet naurut”, muistelee sanastojaostossa pitkään toiminut **Marja-Leena Lahdenperä**. ”Toki toiminta on paljon raakaa työtä ja loputonta tarkkuutta, mutta toisaalta työ on myös erittäin antoisaa. Vaikka pohdinnan kohteena ovat yleensä yksittäiset sanat, keskustelua käydään laajasti aiheiden ympärillä ja niinpä kokousten jälkeen huomaa tankanneensa aimo annoksen tietoa koko kasvinsuojelualalta.”

Sanastojaostoon on saatu tänä vuonna useita uusia innokkaita jäseniä. Jaoston puheenjohtajaksi on valittu **Minna Haapalainen** ja sihteeriksi **Juha Tuomola**. Osa vanhoista aktiivijäsenistä jää samalla pois jaoston toiminnasta. Kiitokset Marja-Leena Lahdenperälle, **Mirkka Soukaiselle** ja **Sari Peltoselle** arvokkaasta työstä sanastojen parissa vuosien varrella!

Sanastojaoston uusi kokoonpano

Olen **Minna Haapalainen**, bakteriologian dosentti. Asun Vantaalla ja työskentelen kasvipatologian tutkijana ja opettajana Helsingin yliopistossa, Maataloustieteiden osastolla Viikissä. Opiskelin Turun yliopistossa biokemiaa, kasvfysiologiaa ja molekyylibiologiaa, ja valmistuttuani tohtoriksi toimin tutkijana ja opettajana HY:n yleisen mikrobiologian osastolla vuosikymmenen ajan. Olen ollut mukana Kasvinsuojeluseuran toiminnassa vasta lyhyen aikaa. Liityin sanastojaostoon, koska pidän tärkeänä sitä, että kasvitaudeilla on oikeat ja täsmälliset nimet myös suomen kielellä.

Olen **Carita Lindstedt-Kareksela**, aloittanut syksyllä 2021 Helsingin yliopiston metsäentomologian apulaisprofessorina. Lisäksi olen vielä muutaman vuoden ajan akatemiatutkija. Olen tutkimustaustaltani ja koulutukseltani ekologi ja evoluutiobiologi, ja työskennellyt aiemmin Jyväskylän yliopistossa Bio- ja Ympäristötieteiden laitoksella sekä Cambridgen yliopistossa Eläintieteiden laitoksella. Tutkimusryhmäni tutkii hyönteisten sopeutumista erilaisiin ympäristöolosuhteisiin. Olemme erityisen kiinnostuneita siitä, miten sosiaalinen käyttäytyminen (esim. ryhmässä eläminen) ja petopuolustusstrategiat vaikuttavat hyönteisten kykyyn pärjätä erilaisissa olosuhteissa. Lisäksi toimin aktiivisesti tiedekasvatuksen ja tiedeviestinnän parissa. En ole aiemmin ollut mukana Kasvinsuojeluseuran toiminnassa ja päädyin sanastojaostoon mukaan aiemmin mukana olleen ehdotuksesta. Minusta on mielenkiintoista päästä tutustumaan sanastojaoston toimintaan ja odotan innolla tulevia tehtäviä.

Olen **Anna Poimala**, koulutukseltani metsäpatologi, ja toimin tutkijana Luonnonvarakeskuksen Metsien terveys ja biodiversiteetti -ryhmässä. Työssäni olen erikoistunut tulokaspatoogeneihin sekä sieniviruksiin. Olen tällä hetkellä myös Kasvinsuojeluseuran metsänsuojelujaoston sihteeri, ja aloitan seuran hallituksen jäsenenä kevästä 2023 alkaen. Lähdin mukaan nyt myös sanastojaostoon jaostosta tulleen kyselyn perusteella. Jaostossa toimiminen antaa oletettavasti paljon työssäni hyödyksi olevaa ajantasaista tietoa alalta mm. uusista kasvitaudeista ja tuholaisista laaja-alaisesti eri tuotantoympäristöistä. Odotan mielenkiintoisia nimistöhaasteita mukavassa porukassa!

Eeva Terhonen, Tutkija Luonnonvarakeskuksessa, metsäpatologi Metsien terveys ja biodiversiteettiryhmässä. Opiskelin Helsingin yliopistossa metsäpatologiksi, jossa jatkoin myös väitöskirjan tekoa. Väitelin vuonna 2015, jonka jälkeen muutin Teksasiin (Texas Tech University) tutkimaan orkideoiden mykorritsoja. Vuonna 2017 aloitin Saksassa, Göttingenin Yliopistossa metsäpatologian ryhmän vetäjänä (Junior Research Leader in Forest Pathology). Suomeen palasin vuonna 2021, kun Luonnonvarakeskus tarjosi vakituista paikkaa metsäpatologian tutkijana. Olen mukana metsäjaostossa jäsenenä. Sanastojaoston puheenjohtaja Marja-Leena otti yhteyttä Luonnonvarakeskukseen (Professori Jarkko Hantulaan), jotta sanajaosto saisi lisää metsäpuolen edustajia. Suomessa tavaan koko ajan enemmän uusia metsätuholaisia, joilla ei ole suomenkielisiä nimiä. Odotan pääseväni kehittämään ja vakiinnuttamaan uutta metsätalouden kasvinsuojeluun liittyvää sanastoa.

Olen **Sanni Toratti** ja työskentelen Tukesissa kasvinsuojeluaineiden lupavalmisteluiden parissa. Taustaltani olen agronomi kasvintuotantotieteistä. Opinnoissani suuntauduin puutarhatieteeseen ja maatalousentomologiaan. Lisäksi kävin erilaisia kasvinterveyteen ja -suojaan liittyviä kursseja

mm. kasvipatologiasta ja integroidusta kasvinsuojelusta. Opintojeni loppuvaiheessa tein Hollannissa työharjoittelun biologisen kasvinsuojelun parissa. Työhistoriaani kuuluu työskentelyä kaupallisella puolella biologisten torjuntaratkaisujen neuvonnan ja markkinoinnin sekä koristekasvien myynnin ja tuotannon parissa. En ole aikaisemmin ollut mukana Kasvinsuojeluseuran toiminnassa. Olen monesti hyödyntänyt sanastojaoston tuottamia nimistöjä ja sanastoja, joten pidän jaoston työtä erittäin tärkeänä. Ymmärtääkseni sanastojaostossa toimiminen on palkitsevaa, koska siinä pysyy samalla kärryillä kasvinsuojelualasta. Toivottavasti pääsen toiminnan myötä oppimaan uutta, käymään mielenkiintoisia keskusteluja ja tietenkin tutustumaan muihin kasvinsuojelualalla toimiviin ihmisiin.

Olen **Juha Tuomola** ja peruskoulutukseltani kasvipatologi. Leipätyössä olen Ruokavirastossa, missä arvioin vierasperäisten kasvintuhoojien riskejä Suomen kasvintuotannolle ja ympäristölle. Kasvinsuojeluseuran jäseneksi liityin vuonna 2008 ja seuran hallitukseen pääsin vuonna 2012. Hallitusjaksoni kohokohta lienee seuran nykyiset nettisivut, jotka kokosimme yhdessä Poutasen Jarin kanssa. Jättäydyin hallituksesta vuonna 2018, mutta vastaan edelleen seuran nettisivujen päivittämisestä, johon kuuluu myös viestintä ajankohtaisista asioista seuran sivuilla ja Twitterissä. Toimin lisäksi seuran sihteerinä. Kun kuulin, että suurin osa sanastojaoston jäsenistä oli jäämässä pois, päätin ilmoittautua jaostoon mukaan, jotta tämän perinteikkään jaoston toiminta jatkuisi myös tulevaisuudessa. Minua on aina kiinnostanut kasvintaudinaiheuttajien nimistö sekä taksonomia, ja sanastojaostossa pääsee näiden parissa puuhailemaan. Toisaalta minua kiinnostavat myös uudet tavat esittää ja julkaista tietoa, ja näen jaoston toiminnassa kehitettävää esimerkiksi julkaiseminen suhteen, ja siihen haluaisin alkaa pureutumaan. Jatkossa toimin myös jaoston sihteerinä.

Olen **Tapani Yli-Mattila**, sienitieteen dosentti (Turun ja Helsingin yliopistoissa), väitöskirja valon vaikutuksesta puun lahottajasienen *Schizophyllum commune* (Halkihelmtta) 1990 itiöemänmuodostukseen Turun yliopiston kasvfysiologian osastolla, myös biokemiasta laudatur (molekyylibiologinen linja), väitöskirjan jälkeen erikoistunut *Fusarium*-puna-homeiden molekyylibiologisten tunnistusmenetelmien ja fylogenian tutkimiseen, 2000-luvulla toiminut mm. kasvfysiologian ja kasvipatologian professorien viransijaisena ja pohjoismaisen verkostoprojektin (NordForsk) koordinaattorina sekä jatko-opiskelijoiden ohjaajana. Lisäksi olin mukana Suomen Akatemian rahoittamassa tutkijanvaihtosopimuksessa Turun yliopiston ja Hatsinan Ydinvoimainstituutin (1994-2000) ja Pietarin kasvinsuojeluinstituutin (1998-2022) välillä vuosina 1994-2022, jolloin Turun yliopisto katkaisi tutkimusyhteistyön sodan vuoksi. Pietarilaiset tutkijat olivat myös mukana pohjoismaisessa verkostoprojektissa. Olen ollut vierailevana tutkijana myös mm. Hollannissa Groningenissa, Ruotsissa Lundissa ja USA:ssa Peoriassa. Lisäksi olen ollut sivutoimisena maanviljelijänä kotitilallani Marttilassa vuodesta 1976 lähtien ensin perikunnassa ja vuodesta 2010 lähtien tila on ollut omistuksessani. Seuran toiminnassa olen ollut mukana pari vuotta lähinnä antamassa kommentteja viljautien nimistöasioissa sanastojaostossa. Olen kiinnostunut sienien ja patogeenisienten suomenkielisistä nimistä.

